

Täysistunto

Keskiviikko 11.9.2024 klo 14.00—19.16

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi liiketoimintakiellosta annetun lain 3 ja 21 §:n sekä kaupparekisterilain 20 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 81/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.51 **Työministeri Arto Satonen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esitykses-
sä ehdotetaan muutettavaksi liiketoimintakieltolakia siten, että jatkossa tuomioistuimen
määrätessä liiketoimintakieltoa voitaisiin kokonaisarvioinnissa huomioon ottaa myös Eu-
roopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa henkilölle määrätty kielto harjoittaa liiketoi-
mintaa tai osallistua liiketoimintaan, samoin kuin henkilön syyllistyminen liiketoiminnas-
sa edellä tarkoitettussa valtiossa rikolliseen menettelyyn.

Lisäksi säädettäisiin liiketoimintakieltoa koskevasta tietojenvaihdosta jäsenvaltioiden
kesken. Esitys liittyy yhtiöoikeutta koskevaan direktiiviin tehdyn muutoksen täytäntöön-
panoon.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi selvennettäväksi kaupparekisterilaissa Finanssivalvon-
nan kuulemisesta säädettyä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 1.
päivänä tammikuuta 2025.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

14.53 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa puhemies! Liiketoimintakiellon valvonnasta vas-
taa poliisi, ja päävastuun siitä kantavat yleisesti poliisilaitosten talousrikosyksiköiden ni-
metyt liiketoimintakieltojen valvojat tai valvontaryhmät poliisin muun henkilökunnan tu-
kiessa valvonnan toteutusta. Päävastuu on siis poliisilla, mutta myös muiden viranomais-
tahojen on kiinnitettävä toiminnassaan huomiota liiketoimintakiellon toteutumiseen.

Syyttäjän vaatima ja käräjäoikeuden harkintansa mukaan määräämä liiketoimintakielto
on pituudeltaan 3—7 vuotta. Näin ollen vaikka Suomessa uusia liiketoimintakieltoja mää-
rätään vuosittain vain noin 250 kappaletta, voimassa olevia liiketoimintakieltoja on huo-
mattavasti enemmän. Oikeusrekisterikeskus pitää julkista rekisteriä liiketoimintakieltoon

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2024 vp

määrätyistä, ja kaupparekisteriin tulee merkintä, mikäli joku yrityksen vastuuhenkilö on määrätty liiketoimintakieltoon, sekä kiellon kesto aika. Henkilö ei voi myöskään rekisteröidä Y-tunnusta liiketoimintakiellon voimassaoloaikana. Päätyneet liiketoimintakiehot ovat salassa pidettäviä tietoja.

Liiketoimintakiellon määrittämisen edellytykset tutkitaan miltei jokaisen talousrikostutkintaan päätyneen rikosasian tutkinnan yhteydessä. Liiketoimintakiellon tarkoitus on estää liiketoiminnassa rikollisesti toimineen tai vakaviin laiminlyönteihin syyllistyneen henkilön jatkaminen yrityksen vastuuhenkilötehtävissä. Usein liiketoimintakieltoon määrätään jo konkurssiin ajautuneen yrityksen vastuuhenkilöitä, jotka on tuomittu esimerkiksi veropetoksista, velallisen epärehellisyydestä, velallisen petoksesta tai kirjanpitorikoksista samassa oikeudenkäynnissä. Ei-rikosperusteisia liiketoimintakieltoja ei juurikaan ole määrätty, vaikka sekin olisi mahdollista nykyainsäädännön mukaan esimerkiksi verottajan tekemän tutkintapyyntö perusteella pelkkien laiminlyöntien perusteella.

Poliisi valvoo Suomessa määrättyjen liiketoimintakieltojen noudattamista Suomessa. Mikäli kyseinen henkilö siirtyy toiseen valtioon harjoittamaan liiketoimintaa eikä toimintaa harjoiteta Suomessa lainkaan, Suomen poliisilla ei ole toimivaltaa puuttua siihen maan rajojen ulkopuolella.

Arvoisa puhemies! Nyt keskustelussa oleva hallituksen esitys liiketoimintakiellon muuttamisesta on tarpeellinen, jotta toisillakin EU- ja Eta-valtioiden alueilla saadaan tarvittaessa tieto henkilön liiketoimintakiellosta ja siihen voidaan tarvittaessa puuttua.

Liiketoimintakiellon rikkomisesta voi seurata sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta, ja lisäksi liiketoimintakieltoa voidaan pidentää rikkomisen yhteydessä. Liiketoimintakiellon valvontaa vaikeuttavat yritystoiminnassa nimellisiksi vastuuhenkilöiksi kaupparekisteriin kirjatut henkilöt eli niin sanotut bulvaanit, vaikka liiketoimintakieltoon määrätty toimiikin taustalla organisaatiohenkilönä ja päättäjänä. Ongelmallisia valvottavia ovat myös toiseen EU-valtioon kirjatut yritykset, joilla on liiketoimintaa myös Suomessa. Lainmuutostietojen vaihtaminen EU-maiden kesken on näissäkin tapauksissa tarpeen. Liiketoimintakiellon valvonta on vaikeutunut myös kevytyrittäjyyden myötä ja erilaisten laskutuspalveluyritysten käytön vuoksi.

Poliisin valvontaresurssit pitää turvata, jotta liiketoimintakieltojen valvontaa voidaan riittävässä määrin suorittaa. Liiketoimintakiellon rikkomiset paljastuvat yleensä vain valvonnan myötä ja viranomaisyhteistyössä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.56 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On aivan erinomaista, että tämä eurooppalainen yhteistyö kantaa meille myös hyviä hedelmiä — on sieltä tullut ikäviäkin juttuja meille, elvytyspakettia sun muuta. Tällainen liiketoimintakielto ja sen tarkastelu Suomen rajojen yli myös tuonne Euroopan talousalueelle on erittäin hyvä asia, koska moni yrityshän toimii tietenkin ei pelkästään tässä maassa vaan myös jossakin muussa EU-maassa. Ja toisinpäin sitten ajateltuna: joku eurooppalainen firma, jolla on tällaista toimintaa ollut, ei pääse Suomeen tulemaan sellaisilla ajatuksilla, että täällä voisi tapahtua jotakin ikävää.

Erinomaista työtä, ja hyvä, että tämä asia tulee ajan tasalle ja toivottavasti Euroopan unionissa. Kuten edellisessä puheenvuorossa edustaja Rasinkangas hyvin kuvasi, miten tätä asiaa viedään käytännössä eteenpäin, tällainen uusi laki antaa mahdollisuuksia po-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2024 vp

liisillekin toimia yhä paremmin ja auttaa siihen, että tällaiset lakeja noudattamattomat liiketoiminnot saadaan karsittua pois eikä kansalaisille aiheudu vahinkoa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.